

NEWS ข่าวประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ฉบับที่ 283 ปักษ์แรก มีนาคม พ.ศ. 2556

KMUTNB

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา <http://www.qa.kmutnb.ac.th>

การประเมินคุณภาพระดับหลักสูตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ต่อ)

QANEWS ฉบับที่แล้วได้นำเสนอเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับหลักสูตรของเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยอาเซียน (AUNQA) ในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และรายละเอียดของหลักสูตร แต่ไม่ได้เป็นส่วนที่เป็นรายการตรวจสอบที่ใช้ในการประเมินคุณภาพมานำเสนอ ฉบับนี้จึงขอนำรายการตรวจสอบที่ใช้ประเมินด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และรายละเอียดของหลักสูตร มานำเสนอ พร้อมกับการประเมินคุณภาพด้านโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร และกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน

รายการตรวจสอบในการประเมินด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และด้านรายละเอียดของหลักสูตร

การประเมินคุณภาพระดับหลักสูตรของ AUNQA จะมีรายการตรวจสอบที่สอดคล้องกับเกณฑ์ รายการตรวจสอบแต่ละข้ออาจเกี่ยวข้องกับเกณฑ์หลายข้อ การให้คะแนนแต่ละข้อใช้ระบบการประเมินลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมิน 7 ระดับ โดยมีระดับคุณภาพ และระดับความต้องการในการพัฒนา ดังนี้

คะแนน	ระดับคุณภาพ ระดับความต้องการในการพัฒนา
1	ไม่มีคุณภาพ ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน
2	คุณภาพยังไม่เพียงพอ ต้องปรับปรุง
3	คุณภาพยังไม่เพียงพอ ต้องการการปรับปรุงเล็กน้อย
4	มีคุณภาพตามที่คาดหวังตามเกณฑ์
5	มีคุณภาพสูงกว่าที่คาดหวัง
6	เป็นตัวอย่างที่ดี
7	ดีเลิศ (ระดับโลก หรือการปฏิบัติที่เป็นเลิศ)

รายการตรวจสอบสำหรับเกณฑ์การพิจารณาด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และด้านรายละเอียดของหลักสูตร มีดังนี้ โดยตัวเลขในวงเล็บ [] ท้ายรายการตรวจสอบแต่ละข้อ เป็นเกณฑ์ข้อที่เกี่ยวข้องกับรายการตรวจสอบแต่ละข้อ

ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีรายการตรวจสอบดังนี้

1. หลักสูตรกำหนดผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน [3]
2. หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต [1]
3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไป และความรู้และทักษะเฉพาะสาขา [2]
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสะท้อนความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์ [3]

ด้านรายละเอียดของหลักสูตร มีรายการตรวจสอบดังนี้

1. มหาวิทยาลัยประกาศใช้รายละเอียดของหลักสูตร [1]
2. รายละเอียดของหลักสูตรแสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง พร้อมทั้งวิธีการที่จะให้บรรลุผล [1, 2, 3]
3. รายละเอียดของหลักสูตรให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อผู้ได้รับประโยชน์ [1, 3]

3. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร (Program Structure and Content)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต้องถ่ายทอดไปสู่หลักสูตร และรายวิชาของหลักสูตร หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องและทันสมัย รายวิชาแต่ละรายวิชาต้องมีส่วนทำให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เกณฑ์

1. หลักสูตรมีความสมดุลระหว่างเนื้อหาเฉพาะทาง และความรู้และทักษะทั่วไป และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์
2. หลักสูตรมีส่วนและสะท้อนนิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ต้องชัดเจน เป็นที่รับรู้ของบุคลากรและนักศึกษา
3. หลักสูตรแสดงให้เห็นสมรรถนะที่คาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษา รายวิชาแต่ละรายวิชาจัดทำขึ้นอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่มุ่งหวังของรายวิชา มีการจัดทำ curriculum map
4. หลักสูตรต้องพัฒนาขึ้นให้เนื้อหาวิชามีการบูรณาการ และสนับสนุนรายวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร
5. หลักสูตรต้องแสดงให้เห็นถึงขอบเขต ความลึกซึ้ง ความเชื่อมโยง และโครงสร้างรายวิชา

6. หลักสูตรมีโครงสร้างที่ชัดเจน แสดงให้เห็นรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาชั้นกาวหนา รายวิชาเฉพาะสาขา และโครงการหรือวิทยานิพนธ์

รายการตรวจสอบ

1. เนื้อหาในหลักสูตรมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะทั่วไป และความรู้และทักษะเฉพาะสาขา [1]
2. หลักสูตรสะท้อนวิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย [2]
3. การมีส่วนร่วมในการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละรายวิชามีความชัดเจน [3]
4. หลักสูตรมีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน และรายวิชาและเนื้อหารายวิชาต่างๆ มีการบูรณาการกัน [4]
5. หลักสูตรแสดงให้เห็นทั้งความกว้างและความลุ่มลึกทางวิชาการ [5]
6. หลักสูตรประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาชั้นกาวหนา และรายวิชาเฉพาะสาขา รวมทั้งโครงการหรือวิทยานิพนธ์ [6]
7. เนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัย [1]

4. กลยุทธ์การจัดการเรียนและการสอน (Teaching and Learning Strategy)

เป้าหมายของการอุดมศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางสติปัญญาในระดับสูง การเรียนรู้ที่มีคุณภาพมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. สามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีทักษะการวิจัยและความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้รับ ผู้เรียนมีความเข้าใจวิธีการเรียนที่หลากหลาย และสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์
2. สามารถคงความรู้ให้คงอยู่ในระยะยาว วิธีการเรียนรู้ที่เน้นความเข้าใจมากกว่าการจดจำจะช่วยให้ความรู้คงอยู่ได้มากกว่า
3. สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่ การเรียนรู้ที่มีคุณภาพช่วยให้บูรณาการความรู้จากหลายๆ แหล่งเข้าด้วยกัน
4. สามารถสร้างความรู้ใหม่ ผู้เรียนที่มีคุณภาพจะค้นพบสิ่งที่ได้ที่ผู้อื่นค้นพบแล้วหรือมีอยู่ในเอกสาร เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เหล่านั้นและประสบการณ์ของตน และสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน เพื่อพัฒนาเป็นความรู้ใหม่
5. สามารถประยุกต์ความรู้สู่การแก้ปัญหา
6. สามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลอื่น ผู้เรียนที่มีคุณภาพสามารถหลอมความคิดและถ่ายทอดออกมาได้

7. หมกมุ่นที่จะเรียนรู้ให้มากขึ้น เป็นผู้ที่ไม่เรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่มีคุณภาพเกิดขึ้นได้เมื่อ

1. ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ทั้งด้านสติปัญญาและอารมณ์
2. ผู้เรียนมีเหตุผลในการเรียน
3. ผู้เรียนสัมพันธ์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
4. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียน
5. ผู้เรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียน

เกณฑ์

1. มีการสนับสนุนให้อาจารย์นำการเรียนรู้แบบ Action Learning มาใช้ Action Learning เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการเรียนรู้และการให้ผลย้อนกลับ โดยการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน โดยมุ่งบรรลุคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกระบวนการ Action Learning อาจารย์จะเรียนรู้จากกันและกัน โดยการทำงานจากปัญหาจริง และจากประสบการณ์ของตน การสนับสนุนให้ใช้ Action Learning มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ต้องนำไปสู่การสร้างความรู้ โดยผู้เรียน ไม่ใช่สิ่งที่บอกเล่าโดยผู้สอน ดังนั้น การสอนคือการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
3. ผู้ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาคือผู้เรียน การเรียนรู้ที่มีคุณภาพจึงขึ้นอยู่กับวิธีการที่ผู้เรียนได้รับการเรียนเป็นหลัก ขึ้นอยู่กับแนวคิดที่ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ สิ่งที่ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน และกลยุทธ์การเรียนที่แต่ละคนเลือกใช้
4. การเรียนรู้ที่มีคุณภาพยึดหลักการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) ผู้ใหญ่เรียนได้ดีในสภาพที่ผ่อนคลาย การช่วยเหลือกัน ความร่วมมือ และการเรียนอย่างไม่เป็นทางการ การเรียนรู้อย่างลึกซึ้งเกิดขึ้นได้ในสภาพการเรียนแบบร่วมมือกัน
5. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอนควร
 - สร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
 - จัดเตรียมหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และช่วยให้ผู้เรียนเลือกแนวทางที่เหมาะสม ทั้งในเรื่องเนื้อหาวิชา แนวทางการศึกษาตามหลักสูตร วิธีการประเมินผล และวิธีการและระยะเวลาในการศึกษา
6. เพื่อพัฒนาด้านความรู้สึกและค่านิยมเช่นเดียวกับการพัฒนาด้านสติปัญญา ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาทั่วทั้งตัวบุคคล ทั้งด้านสติปัญญาและความรู้สึก

รายการตรวจสอบสำหรับการประเมินด้านกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนติดตามได้ในฉบับต่อไป